

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060203

DOM
2024-05-29
Stockholm

Mål nr
P 8748-23

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2023-06-08 i mål nr P 7732-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

1. CB

2. JB

Ombud för 1 och 2: Ludvig & Co AB

Motpart

Stockholms kommun

SAKEN

Detaljplan för del av fastigheten XXX invid kv. Konduktören m.fl. i stadsdelarna Mälarhöjden och Bredäng, i Stockholms kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen Kommunfullmäktige i Stockholms kommuns beslut den 3 oktober 2022, § 16, KS 2021/1629, att anta detaljplan för del av fastigheten XXX intill kv. Konduktören m.fl. i stadsdelarna Mälarhöjden och Bredäng (DP 2012-18011-54), med den ändringen att hus 3 undantas från beslutet samt att det för hus 2 införs ytterligare en bestämmelse på plankartan, ”f3”, *balkong och takterrass får ej anordnas på kortsida mot söder eller inom ett avstånd på 3,0 meter från kortsida mot söder* (se bilaga B).

Dok.Id 2057453

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

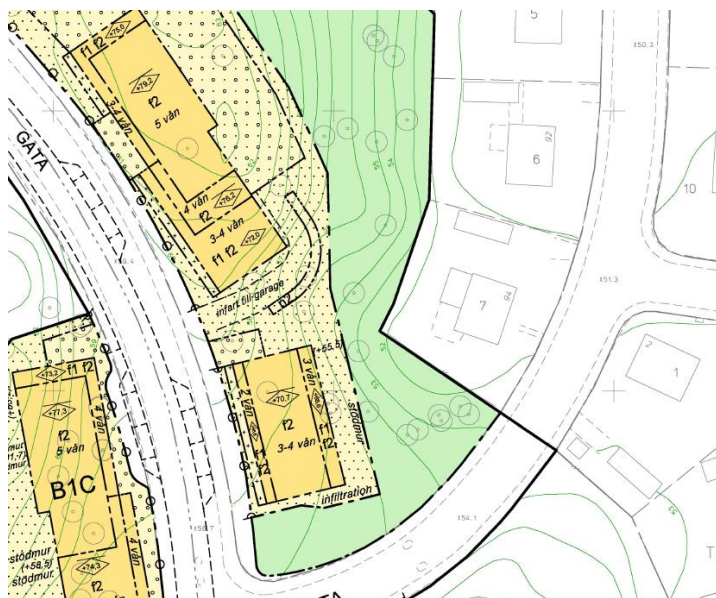
E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Stockholms kommun beslutade den 3 oktober 2022 att anta detaljplan för del av fastigheten XXX invid kv. Konduktören m.fl. i stadsdelarna Mälarhöjden och Bredäng. Syftet med planen är att möjliggöra fem nya flerbostadshus med cirka 150 bostäder samt lokaler för verksamheter och parkeringsgarage. CB och JB överklagade beslutet till mark- och miljödomstolen. Sedan domstolen avslagit överklagandet har de överklagat domen till Mark- och miljööverdomstolen.

Utdrag ur plankartan CB och JB äger fastigheten YYY som i öster är närmaste granne till byggnaderna i planområdet..

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CB och **JB** har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva beslutet att anta en ny detaljplan för del av XXX intill kv. Konduktören i Stockholms kommun.

Stockholms kommun har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom. I andra hand har de yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa beslutet att

anta detaljplanen med den ändringen att hus 3 undantas från detaljplanen. I tredje hand har de yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa beslutet att anta detaljplanen med hus 3 undantaget samt med den ändringen att det för hus 2 införs ytterligare en bestämmelse på plankartan, ”f3”, *balkong och takterrass får ej anordnas på kortsida mot söder eller inom ett avstånd på 3,0 meter från kortsida mot söder.*

Kommunen har till domstolen inkommit med uppdaterade plankartor i enlighet med andra- och tredjehandsyrkandena.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

CB och **JB** har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg.

Den aktuella detaljplanen medför betydande olägenheter för dem. Två av de föreslagna bostadshusen kommer ligga nära deras fastighet och orsaka betydande insyn såväl inomhus som utomhus. Boende i ett flertal av lägenheterna kommer att ha insyn från fönster och balkong in i deras trädgård och i stora delar av deras bostad. De kommer inte ha någon fredad yta på sin fastighet eftersom höjdskillnaden och det korta avståndet till fastigheten kommer medföra insyn i större del av trädgården. Den remsa som är planerad mellan bostadshusen och deras fastighet är mycket smal och växtligheten som finns där kommer inte att begränsa insynen från de planerade husen.

Därutöver kommer deras utblick att försämrats och husen kommer även orsaka skuggning av deras fastighet. Framtagen solstudie bekräftar att byggnaderna kommer att skugga fastigheten under stor del av eftermiddag och kväll från mars till september.

Den höga stödmur som krävs för infarten till garaget intill hus 2 förstärker den försämrade utblicken från deras hus och tomt. Det kommer även bli en påverkan från biltrafik som dagligen kör in och ut från parkeringsgaraget. Deras fastighet är belägen mellan Bredängsvägen och Ugglemossvägen. Den senare utgör infart mot hela Mälarhöjden vilket innebär att hundratals bilar passerar deras fastighet dagligen. Den del av fastigheten som är möjlig att nyttja utan större störningar är därför det område

som påverkas av planerad byggnation. Deras frizon kommer försvinna i sådant fall byggnationen tillåts.

Av framtagna dagvattenutredningar framgår att lägre liggande fastigheter måste skyddas från ytlig avledning av dagvatten från den planerade byggelsen. Av underlaget framgår dock inte på ett tillfredställande sätt hur deras fastighet är tänkt att skyddas.

Stockholms kommun har anfört i huvudsak följande.

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra ny bostadsbebyggelse längs del av Bredängsvägen. I översiktsplanen är Bredängsvägen utpekad som urbant stråk vilka definieras som överbredda gator som på kort eller lång sikt kan omvandlas till levande stadsmiljöer. Avståndet mellan ny och befintlig bebyggelse på CB och JB fastighet är som kortast drygt 25 meter, vilket inte är främmande i området. Enligt planen ska vegetation bevaras mellan byggnaderna och fastigheten. Med beaktande av närområdets beskaffenhet samt vad som anges i översiktsplanen har de boende haft att räkna med att förtätning kan komma att ske. Påverkan på fastigheten är inte mer omfattande än vad boende har anledning att räkna med i en växande stad samt i en tätbebyggd stadsmiljö med kollektivtrafiknära läge.

Dagvattenutredningen visar en möjlig lösning för att uppnå kravbilden i området. Bedömningen är att åtgärderna sammantaget leder till att risken för påverkan från större regn på fastigheterna runt omkring kommer att minska. Åtgärdernas exakta utformning är en projekteringsfråga och är inte lämpliga eller möjliga att bestämma och reglera i detalj under planeringsskedet.

Om domstolen anser att detaljplanen utgör en betydande olägenhet skulle ett undantagande av hus 3 minska både insynen och skuggningen på angränsande fastighet och göra att detaljplanen i övrigt kan antas. Om domstolen gör en annan bedömning av det skulle ett borttagande av möjligheten att ordna balkonger och takterrass på del av hus 2 bidra till att känslan av insyn från den nya bebyggelsen minskar för angränsande fastighet och att detaljplanen i övrigt kan antas.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har hållit syn i målet.

Allmänna utgångspunkter

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Vid prövningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen. Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (1 kap. 2 § och 2 kap. 1 och 9 §§ plan- och bygglagen [2010:900], PBL). Förhållanden som ska beaktas är exempelvis olägenheter för grannar i form av skymd sikt eller sämre ljusförhållanden. Vid bedömningen av vad som i det enskilda fallet är att betrakta som betydande olägenhet för omgivningen måste områdets karaktär och förhållandena på orten beaktas (jfr prop. 1985/86:1 s. 483f och prop. 2009/10:170 s. 417).

Mark- och miljööverdomstolens bedömning

Dagvatten

Det kan konstateras att det under planprocessen har gjorts utredningar om dagvattenhanteringen inom planområdet. Mark- och miljööverdomstolen anser att frågorna har utretts i tillräcklig omfattning och att förutsättningarna för hanteringen har reglerats i tillräcklig utsträckning i detaljplanen. Den närmare utformningen av dagvattenhanteringen aktualiseras först när planen ska genomföras. Det som CB och JB anfört i denna del utgör därför inte skäl att upphäva detaljplanen.

Betydande olägenhet

Planen omfattar ett område längs med Bredängsvägen i gränsen mellan stadsdelarna Bredäng och Mälarhöjden. Området utgör idag till stor del obebyggd mark som är delvis kuperad där det finns träd och annan växtlighet. Gällande detaljplaner anger

markanvändningen allmän plats natur/park. Planen medger bland annat två flerbostadshus ("hus 2" och "hus 3") väster om CB och JB fastighet.

Illustration från planbeskrivningen som bland annat visar hus 2 och hus 3.

Avståndet mellan hus 2 och fastigheten är cirka 22 meter medan avståndet till bostadshuset är cirka 33 meter. Från närmaste hörn på hus 3 och fastigheten är avståndet cirka 13 meter medan avståndet till bostadshuset är cirka 25 meter. Utöver bostadshusen möjliggör planen även parkeringsgarage under gårdsbjälklag i anslutning till hus 1 och 2 och en upp till fyra meter hög stödmur får uppföras för att möjliggöra infartsvägen till garaget.

Planförslaget har stöd i översiktsplanen. Med tanke på planområdets geografiska läge har CB och JB haft att räkna med att viss förtätning av området med flerbostadshus skulle ske.

Frågan i målet är om den planerade bebyggelsen kan anses innebära att CB och JB fastighet påverkas på ett sådant sätt att det är fråga om betydande olägenhet.

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att inget av avstånden mellan CB och JB enbostadshus och hus 2 eller hus 3 är sådana att det i sig innebär betydande olägenhet. När det gäller hus 3 tillåter detaljplanen att det byggs balkonger och terrasser från fasaden som vetter mot deras fastighet vilket kommer att medföra ökad insyn på deras fastighet. Känslan av insyn i deras trädgård och bostad kommer att öka eftersom marken är kuperad och hus 3 därför kommer att ligga på en högre höjd än deras fastighet. Vid syn på platsen noterades också att växtligheten mellan hus 3 och deras fastighet är glesare än i övriga delar av det aktuella planområdet. Det är vidare oklart hur mycket av växtligheten som kommer att kunna vara kvar efter planens genomförande. Sammantaget anser Mark- och miljööverdomstolen att insynen från hus 3 är av en sådan omfattning att det innebär en påtaglig olägenhet för CB och JB. Därtill kommer hus 3 att leda till en omfattande skuggning av tomten. Med ovanstående omständigheter i beaktning finner domstolen att ett uppförande av hus 3 skulle innebära betydande olägenhet för CB och JB fastighet.

Kommunen har i andra hand yrkat att detaljplanen ska fastställas med den ändringen att hus 3 undantas från planen, alternativt om en sådan ändring inte är tillräcklig, yrkat att det också införs en planbestämmelse om förbud mot balkonger och takterrass på del av hus 2.

Mark- och miljööverdomstolen anser att även insynen från hus 2 in i CB och JB trädgård utgör en olägenhet för dem. Olägenheten förstärks av att det på fasaden mot deras fastighet inte finns något hinder mot att uppföra balkonger och takterrass. Enligt detaljplanen ska vidare ett parkeringsgarage byggas under gården till hus 2 och infarten till garaget placeras åt det håll där de har sin fastighet. Detaljplanen ger också möjlighet att i anslutning till garageinfarten uppföra en större stödmur som kommer att påverka utblicken från deras fastighet. Antalet bilar som beräknas parkeras i garaget leder dessutom till en trafikökning i närheten av deras fastighet. Domstolen anser därför att även olägenheterna som påverkar CB och JB fastighet från hus 2 med där tillhörande garageinfart med stödmur sammantaget är betydande för dem.

Mark- och miljööverdomstolen kan dock konstatera att olägenheten av insyn från hus 2 minskar om möjligheten att bygga balkong och takterrass undantas från fasaden mot deras fastighet på det sätt som kommunen medger i sitt tredjehandsyrkande. Stödmuren och trafiken till och från garaget utgör enligt domstolen inte sådan olägenhet som är betydande i plan- och bygglagens mening.

Av 13 kap. 17 § andra stycket PBL följer att en domstol som överprövar ett beslut om antagande av en detaljplan som huvudregel endast kan fastställa eller upphäva beslutet i dess helhet. Ändring kan, förutom när det är fråga om en ändring av ringa betydelse, endast göras efter kommunens medgivande. Av förarbetena framgår att ett ärende bör återlämnas till kommunen även om kommunens medgivande finns om förhållandena är sådana att ny granskning behövs (se prop. 1985/86:1 s. 827).

Kommunen har medgivit ändringarna. Situationen är inte sådan att konsekvenserna av att tillåta ändringarna är så svåra att överblicka utifrån allmänna och enskilda intressen att en ny granskning skulle behövas (jfr MÖD 2022:9). Något annat skäl som talar emot att domstolen ska tillåta en ändring av detaljplanen efter kommunens medgivande har inte framkommit. Det finns därför av denna anledning inget hinder mot att ändra kommunens beslut att anta detaljplanen i enlighet med det som kommunen har yrkat i tredje hand.

Övrigt

Mark- och miljööverdomstolen delar de bedömningar som mark- och miljödomstolen har gjort när det gäller CB och JB övriga invändningar mot detaljplanen.

Sammanfattning

Mark- och miljööverdomstolen anser att det allmänna intresset av att bebygga området överväger de olägenheter som detaljplanen kan medföra för CB och JB om den ändras enligt kommunens medgivande i tredje hand. Med stöd av 13 kap. 17 § andra stycket PBL ska antagandebeslutet således ändras i enlighet med detta. Ändringen illustreras i bilaga B.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Fredrik Ludwigs, hovrättsrådet Lars Olsson, tekniska rådet Mats Kager och hovrättsrådet Catharina Adlercreutz, referent.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Elias Johansson.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2023-06-08
meddelad i
Nacka

Mål nr P 7732-22

PARTER

Klagande

1. AA
2. CB
3. JB

Ombud för 2 och 3: c/o Ludvig & Co AB

4. BB

5. CC

6. Bostadsrättsföreningen Hagaberg nr 1

7. DD

8. EE

9. FF

10. GG

11. HH

12. II

13. JJ

14. KK

15. LL

16. ML

17. MM

18. NN

19. OO

20. PP

21. QQ

22. RR

23. SS

24. TT

25. UU

26. VV

27. WW

28. XX

29. YY

30. ZZ

31. ÅÅ

32. ÄÄ

33. ÖÖ

34. AB

Motpart

Stockholms stad

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stockholms stads beslut den 3 oktober 2022 i ärende nr KS 2021/1629, se bilaga
1

SAKEN

Detaljplan för del av XXX intill kv. Konduktören i Stockholms kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandena.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige i Stockholms stad (kommunen) beslutade den 3 oktober 2022 att anta detaljplan för del av XXX intill kv. Konduktören m.fl. i stadsdelarna Mälärhöjden och Bredäng i Stockholms kommun. Länsstyrelsen i Stockholms län beslutade den 25 oktober 2022 att inte överpröva kommunens antagandebesked.

YRKANDEN M.M.

CB och **JB** har yrkat att detaljplanen ska upphävas.

Till stöd för sin talan har de i huvudsak anfört följande.

Ny granskning

Planförslaget har efter granskningstiden reviderats på ett sådant väsentligt sätt att en ny granskning borde ha genomförts. Efter att nu aktuellt planförslag har granskats har bl.a. följande revidering av planhandlingar och underlag gjorts. Sänkning av byggnadshöjd för hus 3 och del av hus 2 med en våning, indrag översta våning hus 5 mot gata, uppdatering solstudie, ny skyddsbestämmelse för trafikbuller samt längre avstånd mellan garagefasad och småhus. Granskningens syfte, som är att visa det bearbetade planförslag och ge berörda intressenter en sista möjlighet att lämna synpunkter, går förlorad när planförslaget ändras på så vis som nu skett. Med beaktande av det stora antalet revideringar bör ändringen av planförslaget ses som väsentlig.

Betydande olägenhet

De byggnader som i planbeskrivningen benämns som hus 2 och 3 kommer medföra betydande olägenheter i form av skuggning, minskat ljusinsläpp, insyn och en känsla av instängdhet för **CB** och **JB**. Den planerade bebyggelsen avses uppföras på ett kort avstånd från bostadshuset på **CB** och **JB** fastighet **YYY**. Avståndet mellan det nordöstra hörnet av hus 3 och gränsen för fastigheten **YYY** kommer bli ca 13 meter och mellan stödmuren vid hus 3 till gränsen för fastigheten Konduktrisen

7 kommer avståndet bli som minst ca 6 meter. Effekterna av planerad bebyggelse påverkas också av höjdskillnaderna på platsen.

Idag finns, bortsett från viss skugga från befintliga träd, ingenting som hindrar solljusinflödet in till CB och JB bostadshus, trädgård, uteplats och balkong. Den solstudie som tagits fram bekräftar att planerad bebyggelse kommer att skugga fastigheten YYY under stora delar av eftermiddag och kväll under mars–september. Detaljplanen kommer utöver betydande skuggning medföra en påtaglig insyn. Alla husets sovrum, vardagsrummet, balkong, uteplats och den största delen av trädgården kommer påverkas av insyn. Det ska särskilt beaktas att CB och JB inte har någon annan del av deras tomt som de kan vistas ostört på.

Utifrån att detaljplanen möjliggör byggnader med en avsevärd höjd kommer bebyggelsen också medföra en känsla av instängdhet för CB och JB. Byggnaderna kommer att uppföras på ett mycket kort avstånd från fastighetsgränsen och det anges i planbeskrivningen att "den bitvis höga stödmur som behövs för infart till det nya garaget kan komma att upplevas som stum och dominant".

De har i denna del argumenterat kring Mark- och miljööverdomstolens avgöranden den 13 januari 2020 i mål nr P 4145-19 och den 1 februari 2017 i mål nr P 2112-16.

Dagvattenhanteringen

Utgångspunkten vid planläggning är att marken från allmän synpunkt ska vara lämplig för ändamålet för att få användas för bebyggelse, bl.a. att det finns förutsättningar att lösa hanteringen av dagvattnet. Hur dagvattnet omhändertas är av stor betydelse för att uppnå en god och långsiktigt hållbar livsmiljö.

Den totala avrinningen från planområdet kommer efter exploateringen att öka eftersom området förses med hårdgjorda markytor och takytor vilka har en högre avrinning än grönytan som finns i nuläget.

Vid ett skyfall kommer varken ledningsnätet eller föreslagna växtbäddarna kunna hantera vattenflödet. Om planen genomförs kommer avrinningen i en sådan situation ske i riktning mot lägre liggande fastigheter och belasta bl.a. CB och JB fastighet. Kommunen har därmed inte visat att de ökade flödena av dagvatten som kommer uppstå vid ett genomförande av detaljplanen kan lösas utan betydande olägenheter för närliggande fastigheter.

Områdets naturvärden

Av den naturvärdesinventering som tagits fram under planprocessen framgår att det aktuella planområdet kan vara viktigt som födosöks- och spridningsmiljö för barrskogslevande arter generellt, bland annat för tofsmesen som observerades i samband med inventeringen. Platser där tofsmesen påträffas utanför häckningstid är i allmänhet platser som är i närheten av fågelns häckplatser sommartid. Planområdet utgör därför med stor sannolikhet tofsmesens häckplats. Av underlaget framgår inte att det gjorts en närmare utredning över hur ett genomförande av detaljplanen kommer att påverka tofsmesen och dess häckplatser. Detta utgör en brist i underlaget som medför att det inte är uteslutet att ett genomförande av detaljplanen kan komma i konflikt med artskyddsförordningens bestämmelser till skydd för vilda fåglar.

Enligt naturvärdesinventeringen kan området också ha stor betydelse för fortlevnaden av arter som är knutna till äldre tallar, bland annat reliktböck som påträffats i nära anslutning till planområdet. Reliktböck är upptagen så som nära hotade i Artdatabanken vid SLU:s förteckning över rödlistade arter i Sverige 2020. En fördjupad artinventering av reliktböck bör därför göras.

En kompletterande trädinventering har tagits fram och av denna framgår att ytterligare träd, däribland ett flertal ekar, kommer behöva tas ned. Vidare har

kommunen angett att befintliga träd utanför kvartersmarken vid hus 3 inte ska avverkas. Aktuella träd är dock i detaljplanen inte skyddade på något sätt. Sammantaget bör de brister i kommunens inventeringar och utredningar inför beslutet om detaljplan anses vara av sådan karaktär att det saknats förutsättningar för att godta beslutet att anta detaljplanen.

Grönkompensation

Det förekommer felaktiga uppgifter avseende det område som ska avsättas för grönkompensation. I hörnet mellan Bredängsvägen och Ugglemossvägen, som idag utgörs av en gräsmatta, ska bland annat en ny mötesplats och fruktlund anläggas. Planbeskrivningen nämner dock inte kommunens planer på att på samma yta anlägga en ny återvinningsstation. En återvinningsstation på platsen kommer, förutom att innebära stora störningar för CB och JB, medföra att planerad grönkompensation blir starkt begränsad då utrymmet för nya träd och planteringar blir betydligt mindre än vad kommunen angett i planbeskrivningen.

Risikanalyt avseende vibrationsalstrande arbeten

I den rapport som tagit fram under planprocessen gällande risker vid vibrationsalstrande arbeten, till exempel sprängningsarbeten, förekommer felaktiga uppgifter som är av betydelse. Vad gäller fastigheten YYY framgår att grundläggning är platta på mark vilket inte stämmer, bostadshuset står på en smal kant av blåbetongblock och grunden är alltså en slags torpargrund. Detta har CB och JB påtalat under samråd och granskning. Marken vid huset består av lera. Det ifrågasätts att angivna riktvärden för vibrationer är korrekta.

Till stöd för sin talan har CB och JB gett in och åberopat bild från Stadskontorets framtagna 3D-modell, fotografier, tidningsartikel samt e-postkonversation.

AA och **BC** har, som det får förstås, yrkat att detaljplanen ska upphävas. Till stöd för sitt yrkande har de i huvudsak anfört följande.

Omfattningen av byggnationen innebär en grotesk skalförskjutning i området och betydande olägenhet för de som är boende nedanför byggnationen. De kommer att få insyn från ett 50-tal lägenheter in i den del av huset som rymmer samtliga sovrum samt vardagsrum. Grönområdet i slutningen ovanför deras tomt kommer att förstöras. De kommer att hamna nedanför ett stort betongkomplex, beläget på gatans högsta punkt. De tänkta husen är högre än omkringliggande fastigheter och förstärker höjdskillnader och orsakar skuggning över deras tomt och altan. De kommer även att få en enorm betongmur ovanför dem. Värdet på deras fastighet kommer att minska. Byggnationen kommer inte att överbrygga gränsen mellan Bredäng och Mälarhöjden utan snarare utmärka gränsen.

Bostadsrättsföreningen Hagaberg nr 1, BB, CC, DD, EE, FF, GG, HH, II, KK, Ing-Mari Köthnig, UU, VV, WW, XX, ZZ, ÅÅ, ÄÄ, ÖÖ och **AB** har yrkat att detaljplanen ska ändras så att hus 4 ska begränsas till ett trevåningshus, i stället för de nu tillåtna fem våningarna. Till stöd för sin talan har de hänvisat till vad de anfört hos kommunen och därutöver uppgett i huvudsak följande. Den föreslagna byggnationen innebär kraftigt begränsat ljusinsläpp och det saknas en konsekvensanalys för det faktum att indirekt dagsljus i deras vardagsrum och kök i bästa fall halveras då hela himlen kommer att skymmas av den nya huskroppen.

ML och **MM** har yrkat att detaljplanen ska upphävas. Till stöd för sitt yrkande har de i huvudsak anfört följande. Husen som planeras är alldeles för höga och planeras för nära befintlig bebyggelse. De kommer

att få kraftigt försämrade ljusförhållanden. Vidare förekommer brister i underlaget avseende vattenavrinning och sprängningsarbeten.

OO och **PP** har yrkat att detaljplanen ska upphävas. Till stöd för sin talan har de i huvudsak uppgett följande. Bredängsvägen är idag redan hårt belastad med trafik och den är inte dimensionerad för trafikmängden. Detaljplanen innebär ökade avgasutsläpp, ökad ljudnivå och buller. Vidare är övergångsstället vid Bredängsvägen/Ugglemossvägen en farlig övergång och kommer med detaljplanen att bli ännu farligare. Vidare passar den föreslagna byggnationen inte in i befintligt område. De vill ha kvar naturområdena. Närheten och höjden på de föreslagna husen gör att det kommer att bli väldigt mörkt hos dem och deras utsikt och känslan av att vara omgiven av träd kommer att försvinna. Insynen från de nya husen är ett stort problem för dem. Vidare kommer värdet på deras fastighet att minska.

YY och **JJ** har yrkat att detaljplanen ska upphävas. Till stöd för sitt yrkande har de i huvudsak anfört i huvudsak detsamma som **OO** och **PP**.

NN och **SS** har yrkat detaljplanen ska upphävas. Till stöd för sitt yrkande har de i huvudsak anfört följande. De anser att byggnationen påverkar området och de boende väldigt negativt. De kommer att drabbas av betydande olägenhet i form av insyn, försämrad utsikt och försämrade ljusförhållande. Värdet på deras fastighet kommer att minska. De vill heller inte mista den omkringliggande skogen. Den planerade byggnationen passar inte in i området. Deras radhus är byggt på lättbetongblock och kommer ta skada vid sprängning i berget.

QQ har, som det får förstås, yrkat att detaljplanen ska upphävas. Han har till stöd för sin talan i huvudsak uppgett följande. Han vill att det ska utföras utförliga besiktningar före, under och efter byggnationen för att säkerställa att inga skador sker i samband med den planerade byggnationen.

RR har yrkat att planen ska ändras så att de nya huskropparna endast ska få bli tre våningar höga. Till stöd för sin talan har han i huvudsak uppgett att deras fastighet kommer att skuggas från sen eftermiddag och kväll under sommarhalvåret vilket innebär en klar försämring för dem.

DOMSKÄL

Den rättsliga regleringen avseende överprövning av en detaljplan

Det är en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten (se 1 kap. 2 § plan- och bygglagen [2010:900], PBL). Det är alltså kommunen som, inom vida ramar, avgör hur bebyggelsemiljön ska utformas i kommunen.

Den myndighet som prövar ett överklagande av ett beslut att anta, ändra eller upphäva en detaljplan ska endast pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (se 13 kap. 17 § PBL). Om myndigheten vid prövningen finner att beslutet strider mot en rättsregel ska beslutet upphävas i sin helhet. Annars ska beslutet fastställas i sin helhet. Delvis upphävande eller ändringar av beslutet får endast göras om kommunen har medgett det eller om det är fråga om ändringar av ringa betydelse.

Domstolens prövning stannar i många fall vid en bedömning av om beslutet att anta en detaljplan ligger inom ramen för det handlingsutrymme som reglerna i PBL ger kommunen. Hänsyn ska tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). Vid en avvägning mellan dessa intressen ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande (se 4 kap. 36 § PBL). Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (2 kap. 9 § PBL). Vid planläggning ska bebyggelse och byggnadsverk utformas och placeras på den avsedda marken på ett sätt som är lämpligt med hänsyn till stads- och landskapsbilden, natur- och kulturvärdena på

platsen och intresset av en god helhetsverkan (2 kap. 6 § PBL). De avvägningar som kommunen har gjort mellan olika samhällsintressen blir, om kommunen har hållit sig inom sitt handlingsutrymme, inte föremål för överprövning (se Mark- och miljööverdomstolens avgörande MÖD 2013:47 och jfr MÖD 2014:12).

Mark- och miljödomstolens bedömning

Av 5 kap. 25 § PBL framgår att om kommunen efter granskningstiden ändrar sitt förslag väsentligt, ska kommunen låta granska det ändrade förslaget. I målet har framförts att de ändringar som kommunen har gjort efter granskningstiden är sådana att de ska anses vara väsentliga och att ny granskning borde ha genomförts.

Några uttalanden om vad som kan utgöra en väsentlig ändring görs inte i förarbetena. Med hänsyn till syftet med en utställning torde i kravet på väsentlighet få anses ligga att det ska vara fråga om ändringar som påverkar miljön inom planområdet eller en del av detta och som är av intresse för allmänheten eller har påtaglig betydelse för sakägare och andra inom det område som berörs av ändringen (se MÖD 2020:6 och JUNO, Kommentarer till 5 kap 25 § PBL).

Mark- och miljödomstolen finner att de ändringar som har skett inte kan anses ha påtaglig betydelse för sakägare och bedömer att det i nu aktuellt fall inte rör sig om några väsentliga ändringar. Kommunen har således inte behövt låta granska det ändrade förslaget.

När det gäller de betydande olägenheter som CB och JB har anfört samt de avgöranden från Mark- och miljödomstolen de argumenterat kring skiljer sig förhållandena enligt domstolens bedömning i detta fall från dessa situationer genom höjdskillnader, topografi och befintlig vegetation. CB och JB kommer att drabbas av olägenheter men dessa är enligt domstolens bedömning inte betydande.

Sammanfattningsvis bedömer mark- och miljödomstolen att kommunen har handlagt planärendet på ett formellt riktigt sätt och hållit sig inom det

handlingsutrymme som kommunen har vid detaljplaneläggning. Domstolen anser att det som klagandena har anfört avseende bl.a. ökad insyn, skuggning och försämrade ljusförhållanden, vid en avvägning mellan klagandenas enskilda intressen och de intressen som planen syftar till att tillgodose, inte utgör tillräckliga skäl för att upphäva antagandebeslutet. Det har inte heller i övrigt framkommit något som utgör skäl att upphäva beslutet. Ett genomförande av detaljplanen kan vidare inte anses medföra sådana betydande olägenheter för klagandena att beslutet om detaljplanen ska upphävas. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (MMD-02)

Överklagande senast den 29 juni 2023. Prövningstillstånd krävs.

Peter Winge

Johan Andrade Hagland

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Peter Winge, ordförande, och tekniska rådet Johan Andrade Hagland. Föredragande har varit beredningsjuristen Sabina Ulvdal Rinman.

Hur man överklagar

MMD-02

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

SVEA HOVRÄTT

Domsbilaga B

Mark- och miljööverdomstolen

P 8748-23

Utklipp från antagen detaljplan med ändringar (hus 3 borttaget samt tillägg i planbestämmelser: "f3 - balkong och takterrass får ej anordnas på kortsida mot söder eller inom ett avstånd på 3,0 meter från kortsida mot söder").